

Establishment of Leprosy Centre in each District

647. Sri MAHADEVA BANAKAR (Byadagi).—

Will the Minister for Health be pleased to state :—

(a) the number of lepers in the State (Districtwise figures may please be furnished);

(b) whether it has come to their notice that leprosy is increasing day by day;

(c) if so, whether they would take action to establish leprosy centre in each District ?

Sri Y. RAMAKRISHNA (Minster for Health).—

(a) 23,256 Patients

	Patients
Bangalore	507
Belgaum	1,591
Bidar	1,563
Bijapur	4,424
Bellary	1,284
Chickmagalur	1
Chitradurga	42
Dharwar	1,009
Gulbarga	2,437
Hassan	1
Kolar	1,893
Mysore	3,814
Mandyā	675
Mangalore	1,828
Raichur	1,932
Shimoga	39
Tumkur	216

(b) New cases are reported in places where there are no Leprosy Centres.

(c) No. The existing Centres will be converted into control centres. And also some more new Leprosy Centres will be started in districts where there is this disease.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಜಿ. ಬಳಕಾರ್ಯ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಾರಾಜೀಗಿ ಇದ್ದಾನೆ, ಕೋರಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಾರಾಜೀಗಿ ಇದ್ದಾನೆ, ಹಾನದನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಾರಾಜೀಗಿ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಾವು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಅ ಅಂತಿಮತ್ತಾರ್ಥ ಶ್ವಲ್ ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿರಾ? ಒಬ್ಬ ಮಹಾರಾಜೀಗಿಯಿಂದ ಕೊನೆಯು ಪಕ್ಕ 10 ಜನಗಳಿಗೆ ಆ ಖಾಯಿರೆಯು ತಗುಲುತ್ತದೆ. ಅದರ ತಾವು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮಹಾರಾಜೀಗಿ ನಂಬಿ 23,256 ಮಾತ್ರ, ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದು 3 ಲಕ್ಷ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಾ?

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಈ ಮಹಾರಾಜೀಗೆ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ತಗುಲದೆ ಎಂಬುದನು? ರಿಂದಿನ್ನರ್ಥ ಮಾಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಖಾಯಿರೆ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು

ಅವರು ಬಳಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ? ಈಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ವನ್ನು ಬಂದಿದೆ ಅವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಮಹಿಂದ್ರ ಜಿ. ಬಿಳಕಾರ್.—ಈ ಕುಪ್ಪ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

Sri Y. RAMAKRISHNA.—The proposals are before the Government to sanction training centres. We will take action as early as possible. I have already explained the detailed proposals at the time of my reply to the Demands.

ಶ್ರೀ ಮಹಿಂದ್ರ ಜಿ. ಬಿಳಕಾರ್.—ಕುಪ್ಪ ರೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದಾಖಲೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಅವರನ್ನು ನೇರುಹಿಡಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಪ್ರೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಅಂಥವರು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಅರ್. ಬೋಮಾಜಾಯಿ.—ತಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಕುಂದಗೋಳಿದಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗ ಬಹಳ ವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದ್ವಿತೀಯ ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾರೋಗ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತರೆಯಬೇಕಿಂದು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಗಳು ಮನಸ್ಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾರೋಗ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತರೆಯಬೇಕೆಂದು ಶ್ರಯತ್ವ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಪ್ರೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಧಾರವಾದ ಚಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 10 ಮಹಾರೋಗ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನು ತರೆಯಬೇಕಿಂದಿದ್ದೀರೆ, ಅಗ ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತೀರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಚ್. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್.—ನಾರಾಯಣ್.—ಈ ಲೆಪ್ಸಿ ಸೆಂಟರುಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಲುಗಳು ಇರುವ ಜಾಗವಾದ ಮಾರ್ಗದಿ ರೋಡಿನಲ್ಲಿ ತರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ದಯ ಏಷಿಟ್ ಬೇರೆಕಡಿಗೆ ಘಾಫ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಪ್ರೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಇದನ್ನು ಅರೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಭಿರುಣಿ.—ನಮ್ಮ ಬೀದರೆ ಚಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾರೋಗದ ಸೆಂಟರುಗಳನು ತೆಗೆಯುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಪ್ರೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದರಡು ಸೆಂಟರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತೀರೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಮೇಗಾಡ.—ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 507 ಮಹಾರೋಗಿಗಳಾದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಏಪ್ರೀ ಜನಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ; ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಪ್ರೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರುವ ಅಂಕಂಳಿತಗಳು #31-12-1968 ರವರೆಗೆ ಇದೆ. ಬಹುತ್ವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮೇಗಾಡರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟರ್ ರೈಪ್‌ಸೋರಿಯಂ ಬ್ರೇಕ್ ಕೇಳಿರ ಬಹುದೇಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದು ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಂತೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಾರು ಏಪ್ರೀ ಜನ ಇದ್ದಾದೆ ಎಬ್ಬು ಲೆಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದು.

ಶ್ರೀ ಶರಜಗಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿ.—ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರುವ ಅಂಕಂಳಿತಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ರೋಗ ವಿವರಿತವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ತ್ವರಿತದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗುಲಾಗ್‌F, ಬಿದರ ಬಿಜಾಪುರ, ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಈ ರೋಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಣಿದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ, ಕೆಡೆಪಲ ಬೆಳೆದ ಮತ್ತು ದಾಕ್ಷರೋಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿ ಈ ರೋಗನ್ನು ತಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬದಲು, ಈ ರೋಗ ಇರುವವರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇಟ್ಟಿ, ಇದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರಿಯಾದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಪ್ರೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಯಾರಾದರು ವಾಲಂಬಿರುವಾಗಿ ಒಂಮು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಮಾಂಡೆ ಬಂದು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹಿತಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಹಿತಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗಾರ್ಂಟ್ ಇನ್‌ಯೆಂಡ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಸಿದ್ದೀರೆ ಮತ್ತು ಅವರ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೌತ್ತಾಹ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

Mr. SPEAKER.—Sri K. H. Ranganath is authorised to put Question No. 702.